

Διδαχὴ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ
Δελφών & Μιαούλη | Τ.2310 828 989 | www.inmetamorfoseos.gr

ΕΤΟΣ 3^ο | 8 Ιανουαρίου 2023 | Αρ. Φύλλου 107

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΓΙΟΡΤΗ ΤΩΝ ΘΕΟΦΑΝΙΩΝ

Σχόλιο στο Ευαγγελικό Ανάγνωσμα: ΜΘ 4, 12-17

Σήμερα, Κυριακή μετά τα φώτα, που τελειώνει η σημαντικότερη για την Εκκλησία μας περίοδο των Χριστουγέννων, της Περιτομής και των Φώτων, ακούσαμε μια επίσης σημαντική περικοπή του Ευαγγελίου του Ματθαίου. Σ' αυτή την περικοπή, όπου ο Χριστός προβάλλεται ως «φῶς μέγα», ο ευαγγελιστής μάς λέει ότι ο Ιησούς, μόλις πληροφορήθηκε την παράδοση του Προδρόμου στον Ηρώδη, έφυγε από την Ιουδαία για την Γαλιλαία. Δεν εγκαταστάθηκε όμως στη Ναζαρέτ, στην πολίχνη, από όπου ανθρωπίνως καταγόταν, αλλά στην Καπερναούμ, που ήταν μικρή και εξίσου με τη Ναζαρέτ άσημη πολίχνη, στα όρια δύο παλαιών Ιουδαϊκών Φυλών Ζαβουλών και Νεφθαλείμ. Στην ευρύτερη αυτή περιοχή, στην οποία κατοικούσαν παλιότερα οι ως άνω φυλές και που τώρα κατοικείτο από ειδωλολάτρες, απογόνους των Ασσυρίων κατακτητών και εξ αιτίας τους λεγόταν «Γαλιλαία των ἐθνῶν», άρχισε το κήρυγμά του ο Ιησούς. Το κήρυγμά του, σε πολύ συμπυκνωμένη μορφή, ήταν : μετανοείτε γιατί έφτασε η βασιλεία του Θεού.

Να αρχίσουμε με το ερώτημα που πρώτο προκύπτει με το άκουσμα του ευαγγελίου : γιατί μετακόμισε ο Χριστός από τον Νότο, το όχι και πολύ φιλόξενο γι' αυτόν, προς τον Βορά και ειδικά σε μια μικρή πολίχνη, για να αρχίσει το κήρυγμά του; Η απάντηση ότι επέλεξε την περιοχή γιατί είχε περισσότερο κόσμο, σε αντίθεση με τον Ιωάννη το Βαπτιστή, που δρούσε στην έρημο, μάλλον δεν ευσταθεί γιατί υπήρχαν κι άλλες πόλεις πιο πολύκοσμες να επιλέξει. Η γνώμη επίσης ότι διάλεξε την Καπερναούμ ώστε να εκπληρωθεί η προφητεία του Ησαΐα (8, 23- 9,1), που έλεγε ότι στην πρώην περιοχή Ζαβουλών και Νεφθαλείμ, την οποία σκιάζει ο θάνατος και στην οποία κατοικούν πια ειδωλολάτρες που ζουν στο σκοτάδι, ανέτειλε «φῶς μέγα», πάλι δεν ικανοποιεί. Και δεν ικανοποιεί γιατί ο Χριστός δεν ενεργεί κατά τον άλφα ή βήτα τρόπο, προκειμένου οι ενέργειές του να συμφωνούν με τις προφητείες της Π. Διαθήκης. Αντίθετα, η ζωή και τα έργα του είναι τέτοια ώστε να επιτρέπουν στους ανθρώπους γενικά ή στους ιερούς συγγραφείς της Κ. Διαθήκης ειδικά να βλέπουν και να αναγνωρίζουν σ' αυτά το πραγματικό νόημα των προφητειών της Παλαιάς Διαθήκης. Ἡ δράση του Χριστού στον κόσμο κινείται βάσει σαφώς καθορισμένου προαιωνίως σχεδίου. Η εκλογή της περιοχής, στην οποία αρχίζει το κήρυγμά του, είναι σύμφωνη προς το θείο θέλημα. Εμείς, συνεπώς, πρέπει να δούμε, όπισθεν της μετακίνησης αυτής, αλλά και κάθε ενέργειας του Χριστού, το εκδιπλούμενο προαιώνιο σχέδιο του Θεού.

Διερευνώντας τα περαιτέρω νοήματα της περικοπής θα πρέπει να αρχίσουμε με δύο παρατηρήσεις, η πρώτη σχετίζεται με τον Πρόδρομο Ιωάννη, η δεύτερη με τον Χριστό. Η πρώτη έχει να κάνει με το ρήμα «*παρεδόθη*» που χρησιμοποιεί για τον Ιωάννη ο ευαγγελιστής Ματθαίος, στο πρωτότυπο. Σχετικά με το ρήμα αυτό πρέπει να ξέρουμε ότι το ίδιο ρήμα χρησιμοποιείται συχνά και από τους ευαγγελιστές, όταν διηγούνται την πορεία του Χριστού προς το εκούσιο πάθος του. Αυτό σημαίνει ότι, για τον ευαγγελιστή, ο Βαπτιστής πορεύεται παράλληλα με τον Χριστό, ότι και η πορεία της ζωής του και το τέλος του έχουν μια παραλληλότητα με τη ζωή και το τέλος του Χριστού. Υπάρχει το προαιώνιο σχέδιο του Θεού, στο οποίο πειθαρχεί απόλυτα και η ζωή του Ιωάννη

και η ζωή του Χριστού. Σ' αυτό το σχέδιο κύριος συντελεστής είναι μόνιμα ο σταυρός.

Η δεύτερη παρατήρηση σχετίζεται με το γεγονός ότι συμπίπτει η συμπυκνωμένη μορφή του πρώτου κηρύγματος του Ιησού με το κήρυγμα του Ιωάννου. «*Μετανοείτε · ήγγιγε γάρ ή βασιλεία των ούρανών*» έλεγε ο Χριστός. Με το ευαγγέλιό του, η έναρξη του οποίου συμπίπτει, όπως προείπαμε, με εκείνης του Προδρόμου, καλεί τον κόσμο σε μετάνοια, η οποία είναι η προϋπόθεση για την υποδοχή της βασιλείας. Μόνο που μετάνοια δεν σημαίνει επιστροφή του ανθρώπου στον εαυτό του προς αυτοέλεγχο και διόρθωση των κακώς κειμένων, αλλά επιστροφή του ανθρώπου στον Θεό. Περαιτέρω, σημαίνει εγκατάλειψη κάθε προσπάθειας για θεμελίωση της ζωής πάνω στην άμμο των ανθρωπίνων ειδώλων. Σημαίνει στήριξη μόνο στον Θεό.

Βασικά για την προσέγγιση των νοημάτων της περικοπής είναι επίσης τρία σημεία:

α. Το ότι ο Χριστός αρχίζει το ευαγγέλιό του από την Γαλιλαία των εθνών -ειδωλολατρών και όχι από μια αποκλειστικά Ιουδαϊκή περιοχή, εκφράζει, με τον πιο ξεκάθαρο τρόπο, την αμετακίνητη βουλή του Θεού για το άνοιγμα προς τα έθνη. Αίρεται η αποκλειστικότητα του Ιουδαϊκού έθνους. Αρχίζει, από του νυν, η πραγματοποίηση της υπόσχεσης ότι λαοί από Ανατολών και Δυσμών, Βορρά και Νότου εντάσσονται ήδη στην βασιλεία του Θεού, που ολοένα έρχεται, με το πρόσωπο του Χριστού.

β. Το άνοιγμα προς την οικουμένη γίνεται σε μια περιοχή της οποίας οι κάτοικοι ήταν αμετάκλητα «*καθήμενοι*» στο σκοτάδι και στη σκιά θανάτου, μη έχοντας ελπίδα να ξεφύγουν από αυτό. Η χώρα τους ήταν χώρα οδύνης και θανάτου.

Το πνεύμα του κειμένου είναι πως δεν ήταν, και θα προσθέταμε, δεν είναι, μόνο η συγκεκριμένη περιοχή χώρα οδύνης και θανάτου, αλλά όλη η προ του Χριστού και μετά Χριστόν ανθρωπότητα, είναι βυθισμένη στο σκοτάδι. Και περιπλανιέται, όσο δεν ενστερνίζεται τον Χριστό, στα αδιέξοδα. Φιλόσοφοι, φυσικές θρησκείες, αλλά και όλα

εν γένει τα ανθρωποκεντρικά πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά συστήματα, αποτελούν ψευδεπίγραφες ανθρώπινες επινοήσεις, που κρατούν γενικά τον κόσμο σε ομηρία και διαρκή δίψα. Μόνο ο Χριστός, που ζητεί από τους ανθρώπους μετάνοια, δηλ. επιστροφή στον Θεό και όχι στην αυτοδυναμία του εαυτού μας, είναι το μέγα φως της οικουμένης.

γ. Γι' αυτό το μέγα φως- Χριστός, το φως της οικουμένης, αξίζει να λέγονται, χωρίς κόρο, ολοχρονίς πολλά: Ότι αυτός έφερε τη θεϊκή ζωή, που είναι το φως, στον κόσμο · και εξαιτίας του γίναμε «*θείας κοινωνοί φύσεως*». Ότι στο πρόσωπό του η βασιλεία του Θεού έγινε, και ολοένα γίνεται, στη γη πραγματικότητα, η οποία παράγει υιούς φωτός.

Ταυτόχρονα και ό, τι προέρχεται από τον Χριστό είναι φως: Η πορευόμενη εντός του κόσμου Εκκλησία του, είναι «*φῶς Χριστού*» και «*φαίνει πάσι*», και διά πάντων των αγίων της. Το ευαγγέλιό του, το ευαγγέλιο της καινής κτίσεως, είναι φως που λάμπει, φωτίζει και θερμαίνει τον άνθρωπο. Τα μυστήριά του, είναι εστίες φωτός μέσα στα σκοτάδια της πλάνης, που αποβαίνουν τρόποι σωτηρίας και φωτισμού του κόσμου. Η Θεία Λειτουργία του, είναι το φως που δημιουργεί αενάως φωτισμένους ανθρώπους, ανθρώπους της βασιλείας του Θεού. Οι πατέρες και οι άγιοί του είναι φωστήρες μεγάλοι, που ξεπερνούν αλώβητοι τα όρια της φθοράς και του θανάτου και καταυγάζουν τα σύμπαντα και γίνονται διδάσκαλοι της αληθινής ζωής.

Και ό, τι παράγεται μέσα στην Εκκλησία και τη διακονεί είναι φως. Εννοούμε την Ναοδομία, την εκκλησιαστική ποίηση, την υμνολογία, τις ποικίλες τέχνες κ.λ.π. Τα πάντα «*πεπλήρωται φωτός*» .

π. Ι. Σ.